

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/76/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214215459
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Král
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1214215459.4

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Krála a členov senátu JUDr. Martina Murgaša a JUDr. Zuzany Kučerovej, v právnej veci žalobcu: DRUDOP, stavebné a opravárenské družstvo, IČO: 00 168 017, so sídlom Bajkalská ul. č. 31, Bratislava, zast. Advokátska kancelária MARCEL BIZNÁR, s.r.o., so sídlom Bajkalská ul. č. 31, Bratislava, proti žalovaným: 1/ U.. O. P. F., A.. XX.XX.XXXX, W. F. W. X, XXX XX S. A. Q., 2/ U.. O. Q. F., nar. XX.XX.XXXX, W. Y. XX, W., obe zastúpené JUDr. Ivanom Mikloškom, advokátom, Hodžova ul. č. 13, Žilina, o určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu, na odvolanie žalovaných proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II zo dňa 17. januára 2018, č. k. 67C/41/2015- 173, pomerom hlasov 3:0, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
Žalobcovi sa n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

2. Súd prvej inštancie konanie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia právnej neúčinnosti právneho úkonu. Písomným podaním zo dňa 25.11.2014, doručeným Okresnému súdu Žilina dňa 28. 11. 2014, vzal žalobca svoju žalobu v celom rozsahu späť, nakoľko došlo k zániku záväzku P. A. jeho splnením. Navrhol, aby súd v súlade s ustanovením § 150 ods.1 O. s .p. rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov neprizná právo na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 67C/41/2015-133 zo dňa 15.03.2016, konanie zastavil podľa § 96 ods. 1 O.s.p., keďže žalobca vzal žalobu späť. O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené. Súd prvej inštancie v odôvodnení tohto uznesenia uviedol, že k zastaveniu konania nedošlo jednoznačne správaním, či už žalobcu alebo žalovaných. Taktiež nebolo možné jednoznačne ustáliť, že by žaloba bola žalobcom podaná nedôvodne prípadne, že by k späťvzatiu žaloby došlo pre správanie žalovaných, nakoľko k zániku záväzku došlo plnením tretej osoby. O vrátení súdneho poplatku rozhodol súd podľa §11 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch. Proti tomuto rozhodnutiu podali odvolanie žalované a napadli ním výrok o trovách konania. Navrhli, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie. Uviedli, že žaloba žalobcu bola od počiatku absolútne právne neopodstatnená, nakoľko k uzatvoreniu napadnutej kúpnej zmluvy došlo pred vznikom pohľadávky žalobcu voči predávajúcemu P. A.Š.. Mali za to, že k zastaveniu konania došlo nie z dôvodu správania sa žalovaných po podaní žaloby, ale výlučne z dôvodu späťvzatiu žaloby zo strany žalobcu. Bol to teda žalobca, kto procesne zaviniť, že sa konanie muselo zastaviť. Odvolací súd (v poradí prvým) rozhodnutím zo dňa 22.06.2016, č. k. 6Co/215/2016-157 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že z obsahu spisu vyplynulo, že žalobca vzal podanú žalobu späť pre správanie sa žalovaných a preto mu vznikol nárok na náhradu trov konania v zmysle § 146 ods. 2 druhá veta O.s.p. Nebolo v tejto súvislosti rozhodujúce, že vymáhateľnú pohľadávku

(od neuspokojenia ktorej sa potom odvíjala samotná žaloba o určenie neúčinnosti právneho úkonu), nezaplatili žalobcovi priamo žalované, ale zaplatila ju matka žalovaných a zároveň právna zástupkyňa dlžníka. Po uhradení vymáhateľnej pohľadávky žalobcovi, prestala mať opodstatnenie i žaloba o určenie neúčinnosti právneho úkonu, a teda uhradenie vymáhateľnej pohľadávky žalobcovi bolo dôvodom späťvzatia žaloby v tomto konaní. S poukazom na uvedené poukázal na to, že o trovách konania mal potom súd prvej inštancie rozhodnúť podľa § 146 ods. 2 druhá veta O.s.p., keďže k späťvzatiu žaloby došlo pre správanie žalovaných, pričom bolo potrebné priznať náhradu trov konania žalobcovi proti žalovaným. Uviedol, že zavinenie zastavenia konania treba posudzovať výlučne z procesného hľadiska (podľa procesného výsledku), t.j. z hľadiska vzťahu výsledku chovania sa žalovaného k požiadavkám žalobcu. Mal za to, že vymáhateľná pohľadávka, o ktorú sa opierala odporovacia žaloba (ktorá smerovala k zamedzeniu jej ukrátenia), bola v priebehu súdneho konania uspokojená (uhradená), čím podaná žaloba stratila svoje opodstatnenie. Práve z tohto dôvodu potom žalobca zobral žalobu späť. Nebolo preto rozhodujúce, kto túto pohľadávku uhradil (či to boli priamo žalované, alebo tretia osoba - v danom prípade matka žalovaných a právna zástupkyňa dlžníka). V konaní nebolo preukázané, že by žalované s uhradením vymáhateľnej pohľadávky žalobcu ich matkou prejavili nesúhlas. V ďalšom odvolací súd poukázal na to, že nebolo možné posudzovať dôvodnosť podanej žaloby z hmotnoprávneho hľadiska (bolo potrebné skúmať zavinenie zastavenia konania z procesného hľadiska). Bolo na žalovaných, či vymáhateľná pohľadávka bude uspokojená, alebo nie. Ak by v priebehu súdneho konania nedošlo k uspokojeniu vymáhateľnej pohľadávky žalobcu, tento by žalobu nezobral späť a súd by v merite vecí po posúdení vecnej opodstatnenosti podanej žaloby rozhodol. Nakoľko však žalobca nenapadol uznesenie súdu prvej inštancie odvolaním, nemohol odvolací súd napadnuté uznesenie zmeniť v jeho prospech tak, že mu prizná náhradu trov konania. Na podklade podanej ústavnej sťažnosti žalovaných, Ústavný súd Slovenskej republiky svojím nálezom zo dňa 08.02.2017 sp. zn. I. ÚS 629/2016-24 zrušil uznesenie odvolacieho súdu zo dňa 22.06.2016, č. k. 6Co/215/2016-157 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho nálezu ústavný súd poukázal na to, že z ustanovenia § 146 ods. 2 O.s.p. vyplývali tri predpoklady priznania náhrady trov konania žalobcovi, a to späťvzatie žaloby žalobcom, správanie žalovaného a dôvodnosť žaloby. Uviedol, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nie je zrejmé, či sa zaoberal dôvodnosťou žaloby. Pokiaľ dôvodnosť žaloby odvolací súd vyvodzoval iba zo skutočnosti, že matka sťažovateľiek po jej podaní pohľadávku tretej osoby (predávajúceho, nie kupujúcich sťažovateľiek) žalobcovi zaplatila, ide o svojvoľný formalistický postup, ktorý bol v priamom rozpore nielen s textom § 146 ods. 2 O.s.p., ale i s jeho zmyslom a účelom. Odvolací súd totiž konanie tretej osoby, ktorá nebola ani účastníčkou dotknutého konania o žalobe žalobcu, ani nebola účastníčkou kúpnej zmluvy, čiže bola osobou odlišnou od sťažovateľiek, ktoré boli účastníčkami sporu, svojvoľne považoval za konanie žalovaných sťažovateľiek, v dôsledku čoho mali sťažovateľky zaviniť nedôvodné začatie sporu, hoci neboli účastníkmi žiadneho právneho vzťahu so žalobcom, z ktorého by vznikla pohľadávka, kvôli uspokojeniu ktorej žalobca podal žalobu a po jej uspokojení treťou osobou ju zobral späť. V intencióch uvedeného sa teda odvolací súd náležite nevysporiadal s tým, či tu bol daný hmotnoprávny právny vzťah medzi žalobcom na jednej strane a žalovanými sťažovateľkami na strane druhej, na základe ktorého by sťažovateľky boli zaviazané na splnenie pohľadávky žalobcovi, ktorá splnením treťou osobou urobila žalobou bezpredmetnou, v dôsledku čoho musel zobrať žalobu späť, ak nechcel v spore prehrať. Odvolací súd (v poradí druhým) rozhodnutím zo dňa 30.05.2017, č. k. 6Co/215/2016-170 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že ak súd zastavuje konanie (napr. z dôvodu späťvzatia žaloby, pre nedostatok podmienky konania a pod.) musí sa pri rozhodovaní o trovách konania zaoberať najprv tým, či niektorá strana sporu zaviniť, že konanie muselo byť zastavené. Zavinenie môže spočívať napr. v tom, že strana sporu podala žalobu vo veci, o ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté alebo o ktorej už prebieha iné konanie, že žalobu podala proti niekomu, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, že vzala žalobu späť a pod. Ak zastavenie konania bolo stranou sporu zavinené, súd prizná druhej strane sporu (protistrane) náhradu trov konania podľa § 256 ods. 1 C.s.p. Ak je dôvodom zastavenia konania späťvzatie žaloby, žalobca nezavinil zastavenie konania, ak vzal späť žalobu, ktorá bola podaná dôvodne, pre správanie sa žalovaného. Ide najmä o prípady, keď žalovaný po začatí konania žalobcu uspokojil (zaplatil vymáhanú pohľadávku, uzavrel so žalobcom navrhovanú dohodu a pod.). V danej veci súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď o trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. účinného do 30.06.2016. Súd prvej inštancie mal pri rozhodovaní o trovách zastaveného konania postupovať podľa § 146 ods. 2 O.s.p. účinného do 30.06.2016 (v súčasnosti podľa § 256 ods. 1 C.s.p.) a teda prioritne skúmať, ktorá z procesných strán zaviniť, že sa konanie muselo zastaviť. Z tohto dôvodu odvolací súd zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. c) C.s.p. uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti a vec mu v tomto

rozsahu vrátil podľa § 391 ods. 1 C.s.p. na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou súdu prvej inštancie bolo v ďalšom skúmať, ktorá strana sporu procesne zavinila, že sa konanie muselo zastaviť. Ak zastavenie konania zavinil žalobca späťvzatím žaloby, bude povinný nahradiť žalovaným trovy konania. Ak by súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne a k jej späťvzatiu došlo pre správanie sa žalovaných, bude platiť, že zastavenie konania procesne zavinili žalovaní. V tomto smere však bude potrebné (v zmysle záverov nálezu Ústavného súdu SR) skúmať, či tu bol daný hmotnoprávny právny vzťah medzi žalobcom na jednej strane a žalovanými na strane druhej, na základe ktorého by žalovaní boli zaviazaní na splnenie pohľadávky žalobcov, ktorá splnením treťou osobou urobila žalobou bezpredmetnou, v dôsledku čoho musel zobrať žalobu späť, ak nechcel v spore prehrať. Odvolací súd uviedol, že v novom rozhodnutí o trovách konania rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania.

3. Súd prvej inštancie nanovo vec prejednal podľa § 262 ods. 1, § 263 ods. 1, § 257 C.s.p., pričom uviedol, že pokiaľ ide o skúmanie hmotnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovanými, tak ako uviedol Ústavný súd SR v jeho náleze sp. zn. I. ÚS 629/2016-24, mal za to, že medzi žalobcom a žalovanými neexistuje priamy hmotnoprávny vzťah, nakoľko predmetom tohto konania je určenie neúčinnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy), uzavretého medzi dlžníkom žalobcu a žalovanými. V tomto prípade, sa nejedná o vzťah, z ktorého by žalovaným vznikla priama povinnosť plniť žalobcov, ale o vzťah dlžníka žalobcu a žalovaných, nakoľko len medzi nimi existuje hmotnoprávny vzťah, ktorého neúčinnosť sa žalobca dovoľáva. Poukázal na to, že procesná zodpovednosť za zavinenie znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Pojem procesné zavinenie sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Pokiaľ jedna procesná strana zaviní, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemôže byť meritorne rozhodnuté a tým zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania. V posudzovanom prípade vzal žalobca žalobu späť a to z dôvodu, že prišlo k úhrade záväzku P. A. (ďalej len "dlžník"), teda záväzku, od ktorého žalobca odvodzoval neúčinnosť právneho úkonu (kúpnej zmluvy). Nakoľko medzi žalobcom a žalovanými neexistuje reálny hmotnoprávny vzťah nie je možné v danom prípade ustáliť, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené správaním žalovaných, nakoľko tieto v konaní nevykonali žiaden úkon odôvodňujúci nutnosť späťvzatia žaloby žalobcom. Keďže nie je možné späťvzatie žaloby pričítať správaniu žalovaných súd prvej inštancie konštatoval, že s procesného hľadiska zavinil zastavenie konania žalobca. Súd prvej inštancie v ďalšom uviedol, že len výnimočne nemusí súd úspešnej sporovej strane priznať náhradu trov konania, resp. neuložiť povinnosť neúspešnej sporovej strane nahradiť trovy konania úspešnej sporovej strane (§ 257 C.s.p.). Ide však o ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu (cit. ustanovenie je teda použiteľné i na prípady rozhodovania o trovách konania, kedy bolo konanie zastavené). Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdomostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie dopadá na tú sporovú stranu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej sporovej strane. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať preto z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci a rozhodnutie musí byť aj náležite odôvodnené. Poukázal na to, že pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je významným z hľadiska aplikácie § 257 C.s.p. nielen charakter konania alebo charakter procesnej situácie, ale i okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, postoj sporových strán v konaní (súd v tomto smere prihliadne najmä na okolnosti, či sporová strana, ktorej sa priznáva náhrada trov konania, uviedla skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý jej patril; to neplatí, ak nemohla tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť), pričom je potrebné prihliadať k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých sporových strán. Významným z hľadiska aplikácie tohto ustanovenia teda môže byť tiež to, za akých okolností bol nárok uplatnený na súde, aký bol postoj sporových strán k veci, ako pristupovali v priebehu konania k plneniu svojich procesných povinností a pod. Je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávnenej sporovej strany. Vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane sporových strán, a to nielen tej, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane tej, ktorej inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od nej spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášala bez nároku na ich náhradu, keď mala v konaní úspech.

4. Žalobca sa v predmetnom konaní domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu, kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými a dlžníkom žalobcu. Pohľadávka, na základe ktorej sa žalobca domáhal uvedenej neúčinnosti právneho úkonu predstavuje trovy konania, ktoré bol P. A. povinný uhradiť žalobcovi na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu Bratislava II č.k. 45C/58/2008-829. Právnou zástupkyňou P. A. bola v predmetnom konaní U.. S. F., matka žalovaných. V exekučnom konaní U.. S. F. bola taktiež právnou zástupkyňou P. A., v ktorom bola vymáhaná pohľadávka, od ktorej žalobca odvodzoval neúčinnosť zmluvy. Z dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že to bola práve U.. S. F., matka žalovaných, ktorá uhradila na účet súdneho exekútora dlžnú sumu, čím fakticky prišlo k zániku pohľadávky žalobcu a tým aj k odpadnutiu dôvodu neúčinnosti zmluvy. Z uvedeného dôvodu teda musel žalobca vziať žalobu späť, ak nechcel byť v spore neúspešný. S ohľadom na vyššie uvedenú skutkovú a procesnú situáciu a s ohľadom na skutočnosti, ktoré viedli žalobcu k podaniu odporovateľnej žaloby, ako aj z úkonov vykonaných po začatí samotného konania, nepovažoval súd za spravodlivé uložiť žalobcovi povinnosť nahradiť trovy konania aj napriek skutočnosti, že čisto z procesného hľadiska bol v konaní neúspešný. Súd prvej inštancie v tomto smere uviedol, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by v predmetnom konaní viedla k nežiaducej tvrdosti voči žalobcovi, nakoľko tento musel vziať žalobu späť, ak nechcel v spore prehrať. Toto späťvzatie síce nebolo možné pričítať správaníu žalovaných, nakoľko tieto z ohľadom na predmet sporu neboli so žalobcom v žiadnom hmotnoprávnom vzťahu a teda mu neboli povinné nič plniť, avšak úkony, ktoré prinútili žalobcu vziať žalobu späť boli vykonávané matkou žalovaných, právnou zástupkyňou dlžníka žalobcu. S poukazom na uvedené mal súd prvej inštancie za to, že žalované by síce v predmetom konaní prísnu aplikáciu ustanovení o trovách konania mali voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania, avšak v konaní sa vyskytli dôvody hodné osobitého zreteľa, pre ktoré súd žalovaným nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania nepriznal.

5. Proti tomuto rozhodnutiu podali žalované odvolanie a navrhli, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaným prizná náhradu trov celého konania vo výške 100 %. Uviedli, že o úkonoch advokátky vo vzťahu k ich občianskoprávnej veci tretej osoby v priebehu konania nemali žiadne informácie. Advokátka ich o svojich úkonoch v inej veci neinformovala, a ak by tak urobila, konala by v rozpore so zákonom o advokácii. Tvrdenie súdu prvej inštancie, že U.. S. F. bola právnou zástupkyňou P. A. v exekučnom konaní je nepravdivé. Aj tvrdenie súdu, že táto uhradila na účet exekútora dlžnú sumu je nepravdivé, pretože dlžnú sumu uhradil samotný dlžník P. A. a advokátka U.. S. F. len klientom zverenú peniaze na tento účel vložila na účet súdneho exekútora. Tvrdenie súdu o odpadnutí dôvodu neúčinnosti zmluvy zaplatením dlžnej sumy je rovnako nepravdivé, nakoľko neexistoval ani v čase podania žaloby dôvod neúčinnosti zmluvy uzavretej medzi žalovanými a P. A. 23. 9. 2011. Súd prvej inštancie sa tak vôbec nezaoberal dôvodnosťou podanej žaloby z hľadiska hmotného práva. Zdôraznili, že o žiadnych záväzkoch predávajúceho (P. A.) v čase uzatvárania kúpnej zmluvy dňa 23. 9. 2011 nemali vedomosť. Preto žalobca z hľadiska hmotného práva nemohol mať reálnu nádej na úspech v spore. Súd prvej inštancie neskúmal dôvodnosť žaloby z hľadiska hmotného práva, keďže v dobe, kedy bol urobený napadnutý právny úkon ešte žalobca nemal pohľadávku voči dlžníkovi a preto sa úspešne nemohol domáhať odporovania tohto úkonu.

6. Žalobca sa k odvolaniu žalovaných písomne nevyjadril.

7. Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 C.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných nie je dôvodné.

8. Úvodom odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie nezvolil pre danú vec vhodný výrok napadnutého rozhodnutia, keď tento formuloval tak, že „žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania „. Ak totiž súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí dospel predbežne k záveru, že zastavenie konania procesne zavinil žalobca a teda nárok na náhradu trov konania tu vznikol žalovaným (§ 256 C.s.p.), tento im však nepriznal za použitia aplikácie § 257 C.s.p., tak správe mal výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie znieť tak, že „nárok na náhradu trov prvoinštančného odvolacieho konania sa nepriznáva iba žalovaným“. Uvedená nesprávnosť však nespôsobuje takú vadu napadnutého rozhodnutia, pre ktorú by ho bolo potrebné zrušiť, keďže aj z výroku napadnutého rozhodnutia (v spojení s jeho odôvodnením) je zrejmé, že nárok na náhradu trov konania nebol žalovaným priznaný.

9. Pokiaľ ide o samotné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, tu sa odvolací súd plne stotožňuje s týmto odôvodnením a konštatuje jeho správnosť (§ 387 ods. 2 C.s.p.).

10. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že medzi žalobcom a žalovanými neexistoval priamy hmotnoprávny vzťah, keďže predmetom tohto konania bolo určenie neúčinnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy), uzavretého

medzi dlžníkom žalobcu a žalovanými. V tomto prípade, teda nešlo o vzťah, z ktorého by žalovaným vznikla priama povinnosť plniť žalobcovi, ale o vzťah dlžníka žalobcu a žalovaných, iba medzi ktorými existoval hmotnoprávny vzťah, ktorého neúčinnosti sa žalobca dovoľoval. Z týchto dôvodov potom súd prvej inštancie správne vyvodil, že nebolo možné späťvzatie žaloby odôvodňovať správaním žalovaných, nakoľko tieto v konaní nevykonali žiaden úkon odôvodňujúci nutnosť späťvzatia žaloby žalobcom. Keďže potom nebolo možné späťvzatie žaloby pričítať správaniu žalovaných, súd prvej inštancie správne konštatoval, že z procesného hľadiska zaviniť zastavenie konania žalobca a preto podľa § 256 ods. 1 C.s.p. žalovaným vznikol nárok na náhradu trov konania. K tomuto však odvolací súd súčasne dodáva, že podstatou sporu o určenie neúčinnosti právneho úkonu je to, že sa žalobou odporuje právnomu úkonu vykonanému medzi dlžníkom žalobcu a treťou osobou (samotný dlžník žalobcu nie je v takomto spore pasívne vecne legitimovaným subjektom), ktorý ukracuje vymáhateľnú pohľadávku veriteľa (žalobcu). Je tak zrejmé, že tu medzi žalobcom a žalovanými ani nemohol vzniknúť hmotnoprávny vzťah, z ktorého by žalovaným voči žalobcovi vznikla priama povinnosť mu plniť. Práve naopak, podstatou takéhoto sporu je preukázanie existencie hmotnoprávneho vzťahu medzi žalovanými a dlžníkom žalobcu, čo v konaní preukázané bolo kúpnu zmluvou zo dňa 23. 9. 2011. Ďalším predpokladom pre podanie takejto žaloby bola existencia vymáhateľnej pohľadávky žalobcu voči dlžníkovi, ktorý s treťou osobou uzavrel odporovaný právny úkon. Aj táto požiadavka splnená bola, keďže dlžník žalobcu (m. A.) bol povinný žalobcovi zaplatiť trovy konania priznané mu na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu Bratislava II č.k. 45C/58/2008-829. Rovnako nebolo sporné (z potvrdenia súdneho exekútora), že dlžník žalobcu nedisponoval žiadnym iným majetkom, ktorý by bol postihnuteľný v exekúcii pri vymáhaní tejto pohľadávky, s tým, že bolo zistené, že dlžník žalobcu previedol svoj majetok spomínanou kúpnu zmluvou na žalované. Nakoľko však následne (v priebehu tohto súdneho konania) došlo k úhrade vymáhateľnej pohľadávky žalobcu (je irelevantné, či samotným dlžníkom alebo jeho právnou zástupkyňou, ktorá je matkou žalovaných), čím odpadol základný predpoklad vedenia sporu o neúčinnosť právneho úkonu (t.j. existencia vymáhateľnej pohľadávky), žalobca nemohol v konaní pokračovať a bolo je procesnou zodpovednosťou zobrať takúto žalobu späť. Žalobca tento dôvod späťvzatia žaloby aj tvrdil. Ak potom (s poukazom na závery Ústavného súdu SR v jeho náleze sp. zn. I. ÚS 629/2016-24) bolo pri skúmaní procesnej zodpovednosti zavinenia zastavenia konania (tu odvolací súd dodáva, že ust. § 256 ods. 1 C.s.p. výslovne upravuje, že musí ísť o procesnú (nie hmotnoprávnu) zodpovednosť zavinenia zastavenia konania) potrebné vychádzať z neexistencie hmotnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovanými, z ktorého by žalovaným mala vzniknúť priama právna povinnosť žalobcovi plniť (a teda nezohľadňovať charakter takéhoto sporu - teda, že tu taký hmotnoprávny vzťah ani vzniknúť nemohol a nezohľadňovať dôvody, ktoré viedli žalobcu k späťvzatiu žaloby), o to viac bolo potrebné potom tieto skutočnosti v posudzovanom prípade zohľadniť pri aplikácii ust. § 257 C.s.p.. Inými slovami, ak vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, bolo potrebné procesné zavinenie zastavenia konania pripísať žalobcovi, boli i súčasne potrebné zohľadniť tieto skutočnosti aplikáciou ust. § 257 C.s.p. pri rozhodovaní o trovách konania. Správne preto postupoval súd prvej inštancie keď žalovaným, ktorým inak vznikol nárok na náhradu trov konania (pre procesné zavinenie jeho zastavenia žalobcom), im ho nepriznal za použitia aplikácie § 257 C.s.p..

11. V tomto smere potom odvolací súd uvádza, že výnimočne nemusí súd úspešnej sporovej strane (príp. strane, ktorá procesne nezavinila zastavenie konania) priznať náhradu trov konania, resp. neuložiť povinnosť neúspešnej sporovej strane (príp. strane, ktorá procesne zavinila zastavenie konania) nahradiť trovy konania úspešnej sporovej strane (§ 257 C.s.p.). Ide o ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu (cit. ustanovenie je teda použiteľné i na prípady rozhodovania o trovách konania, kedy bolo konanie zastavené). Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie dopadá na tú sporovú stranu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej sporovej strane. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať preto z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci.

12. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je významným z hľadiska aplikácie § 257 C.s.p. nielen charakter konania alebo charakter procesnej situácie, ale i okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, postoj sporových strán v konaní (súd v tomto smere prihliadne najmä na okolnosti, či sporová strana, ktorej sa priznáva náhrada trov konania, uviedla skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý jej patril; to neplatí, ak nemohla tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť), pričom je

potrebné prihliadať k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých sporových strán. Významným z hľadiska aplikácie tohto ustanovenia teda môže byť tiež to, za akých okolností bol nárok uplatnený na súde, aký bol postoj sporových strán k veci, ako pristupovali v priebehu konania k plneniu svojich procesných povinností a pod. Je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávnenej sporovej strany. Vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane sporových strán, a to nielen tej, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane tej, ktorej inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od nej spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášala bez nároku na ich náhradu, keď mala v konaní úspech.

13. V danej veci sú práve takýmito okolnosťami hodnými osobitného zreteľa predovšetkým charakter sporu o neúčinnosť právneho úkonu, ale i charakter procesnej situácie, za ktorej žalobca zobral svoju žalobu späť a rovnako i okolnosti, ktoré žalobcu viedli k uplatneniu nároku na súde ako i jeho postoj v tomto konaní. Ako už bolo uvedené, pre spor o neúčinnosť právneho úkonu je charakteristické, že tu nemôže existovať priamy hmotnoprávny vzťah medzi žalobcom a žalovaným, z ktorého by žalovanému vznikla priama právna povinnosť žalobcovi plniť. Samotný dlžník žalobcu nie je v takomto spore pasívne vecne legitimovaným subjektom. Preto takáto požiadavka preukázania hmotnoprávneho vzťahu nemôže byť kladená na ťarchu žalobcovi (ako veriteľovi) a z jej nespĺnenia nemožno vyvodzovať pre neho nepriaznivé dôsledky v podobe povinnosti platiť trovy. Práve naopak, nebolo v konaní sporné, že takýto hmotnoprávny vzťah, založený kúpnu zmluvou zo dňa 23.9.2011, tu existoval medzi žalovanými a dlžníkom žalobcu. Rovnako nemožno dávať na ťarchu veriteľa, že tento bol nútený podať žalobu, keďže jeho vymáhateľná pohľadávka nebola (v čase začatia súdneho konania) jeho dlžníkom uhradená a v exekučnom konaní sa u dlžníka nepreukázala existencia iného majetku (preukázalo sa však uzavretie zmluvy, ktorým dlžník svoj majetok - pozemky, ktoré vlastnil previedol na tretie osoby - žalované). Teda ani okolnosti, ktoré žalobcu viedli k uplatneniu jeho nároku na súde neboli svojvoľné, keďže tento zrejme nemal inú možnosť domôcť sa voči dlžníkovi svojho práva na zapltenie peňažnej pohľadávky. Napokon i postoj žalobcu v tomto spore (t.j. okamžité späťvzatie žaloby potom, čo bola jeho vymáhateľná pohľadávka dlžníkom uhradená, a teda predchádzanie ďalšiemu zbytočnému trvaní sporu), ako i charakter procesnej situácie, za ktorej žalobca zobral svoju žalobu späť (odpadnutie predmetu sporu pre zánik vymáhateľnej pohľadávky jej splnením, ktorý nastal až v priebehu súdneho konania a bol vyvolaný samotným dlžníkom, s ktorým žalované uzavreli odporovaný právny úkon - teda nie žalobcom), preukazujú opodstatnenosť postupu súdu prvej inštancie a teda existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa ust. § 257 C.s.p. pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania.

Napokon nemožno sa ani automaticky (bez ďalšieho) stotožniť iba s tvrdením žalovaných, že žaloba nebola od počiatku dôvodná, nakoľko v čase vykonania napadnutého úkonu pohľadávka žalobcu voči svojmu dlžníkovi ešte neexistovala (resp. nebola vymáhateľná). K tomuto odvolací súd uvádza, že právny úkon dlžníka je za podmienok uvedených v ustanovení § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka odporovateľný nielen vtedy, keď pohľadávka veriteľa bola vymáhateľná už v dobe, kedy bol úkon urobený, ale aj v prípade, že bol urobený skôr, než sa veriteľova pohľadávka voči dlžníkovi stala vymáhateľnou. Odporovacej žalobe možno vyhovieť vtedy, ak pohľadávka žalujúceho veriteľa bola vymáhateľná v dobe rozhodovania súdu. Napokon nie je vylúčené odporovať právnomu úkonu dlžníka, ktorý tento uzavrel práve s vedomím ukrátiť pohľadávku veriteľa, ktorá síce v čase urobienia tohto úkonu neexistovala, ale s ohľadom na všetky okolnosti veci v čase vykonania úkonu jej vznik dlžník očakával. Cieľom odporovacej žaloby je teda predovšetkým chrániť veriteľa pred takými úkonmi dlžníka, ktorými sa tento zbavuje svojho majetku s úmyslom neuspokojiť pohľadávku veriteľa. Ak potom dlžník žalobcu, v čase vykonania odporovaného právneho úkonu, viedol so žalobcom súdne konanie, v ktorom očakával vznik svojej povinnosti hradiť žalobcovi trovy konania, nemožno vylúčiť, že napadnutý právny úkon vykonal práve s cieľom ukrátiť žalobcu na trovách konania. Napokon odvolací súd poukazuje i na to, že ustanovenie § 256 C.s.p. výslovne vychádza už iba z „procesného“ zavinenia zastavenia konania, a nie zo zavinenia (či už procesného alebo hmotnoprávneho) zastavenia konania, ako tomu bolo v právnej úprave §146 ods. 2 O.s.p. účinného do 30.6.2016. Preto podľa novej právnej úpravy je rozhodujúci už iba procesný a nie i hmotnoprávny (dôvodnosť podanej žaloby) dôvod zastavenia konania.

14. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil podľa §387 ods. 1, 2 C.s.p..

15. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 257 C.s.p. tak, že vzhľadom na rovnaké závery (teda existenciu okolnosti hodných osobitného zreteľa) nepriznal v odvolacom konaní ani úspešnému žalobcovi nárok na ich náhradu.

Nebolo by spravodlivé, aby za daných okolností tohto prípadu boli k na zaplatenie trov odvolacieho konania zaviazané aj žalované.

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

c/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

d/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

e/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne / dovolacie dôvody/ a čoho sa dovolateľ domáha /dovolací návrh/ (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).
Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).